

«ΣΠΟΡΟΙ ΠΟΥ ΑΝΤΕΧΟΥΝ»

**Η Βιομηχανία Σπόρων, η Νομοθεσία και
η Ενεργοποίηση για Αυτοδυναμία σε Σπόρους**

Συνοδευτικό έντυπο για το ντοκυμαντέρ της Ella von der Haide με θέμα τις Ημέρες Δράσης για την Αυτοδυναμία σε Σπόρους, 17/18 Απριλίου 2011, στις Βουδέλλες.

Διανέμεται δωρεάν

„Σπόροι που Αντέχουν“ – η ταινία

Ντοκυμαντέρ της Ella von der Haide (2011), 30'

το πρωτότυπο με υπότιτλους, μετάφραση Βάσω Κανελλοπούλου

Μια ταινία για τις Ημέρες Δράσης για τους Σπόρους στις Βρυξέλλες, 17 και 18 Απριλίου 2011.

Το αυτονόητο δικαίωμα παραγωγής και ανταλλαγής των ιδιοπαραγόμενων σπόρων απειλείται από τα συμφέροντα εταιριών και από την περιοριστική νομοθεσία. Αυτή η εξέλιξη οφείλεται στις πολυεθνικές σποροπαραγωγής και αγρο-βιομηχανίας, οι οποίες, μέσω ειδικευμένων φορέων (λόμπυ) που έχουν στις Βρυξέλλες ασκούν έντονες πιέσεις προκειμένου να επηρεάσουν την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Η «Πανευρωπαϊκή Εκστρατεία για την Αυτοδυναμία σε Σπόρους» οργάνωσε στις Βρυξέλλες μια σειρά από δράσεις διαμαρτυρίας ενάντια σ' αυτή την απειλή με ένα πλουσιο και ποικίλο πρόγραμμα, καλώντας τους πολίτες σε ανταλλαγές σπόρων ώστε οι ελεύθεροι σπόροι που κληρονομήσαμε από τους αγρότες να ξαναμπούν σε χρήση.

Αυτή η ταινία έχει υπότιτλους στις ακόλουθες γλώσσες: Γερμανικά, Αγγλικά, Γαλλικά, Ελληνικά, Ολλανδικά, Ιαπωνικά και Ισπανικά.

Είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.saatgutkampagne.org/film.html. (υπότιτλοι σε διάφορες γλώσσες) και στο (<http://www.youtube.com/watch?v=TEPHM0YAAc&feature=youtu.be> - υπότιτλοι στα ελληνικά)

Για περισσότερες πληροφορίες : www.seed-sovereignty.org

Ευχαριστούμε τις οργανώσεις που μας υποστήριξαν:

„Σπόροι που Αντέχουν“ – το έντυπο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ενημέρωση και Ενεργοποίηση	4
2. Η δύναμη της βιομηχανίας σποροπαραγωγής και αγροχημικών	6
3. Νομοθεσία για τους σπόρους = νομοθεσία εμπορικής κυκλοφορίας	9
4. Το 2012, η νομοθεσία για τους σπόρους, σε σταυροδρόμι	12
5. Προστασία ποικιλιών (PVR) και η Διεθνής Ένωση για την Προστασία Νέων Φυτικών Ποικιλιών (UPOV) -Τα Δικαιώματα των Βελτιωτών	13
6. Πατέντες στα φυτά	15
7. Πώς οργανώνονται οι ανταλλαγές σπόρων	17
8. Οι ομιλήτες της ταινίας, «Σπόροι που Αντέχουν»	20
9. Ευχαριστίες	23
10. Προστατεύοντας τους Σπόρους εντός της Ελληνικής Κρίσης	24
11. Διεθνεις ημερες σπορων στην Ελλάδα, 2012	28
12. Το Τέλος της Διαφύλαξης Σπόρων από τους Αγρότες;	31

Συγγραφείς: Anne Schweigler και Andreas Riekeberg, Φωτογραφίες: Anne Schweigler, Udo Schilling και Johannes Geiermann (Saatgutkampagne), Φωτογραφίες σελίδων 17/18: Arantxa Aldunzin (Umbruch Bildarchiv), Εικαστικά σελίδων. 3/11: titom.be (CC: BY-NC-ND_2.0-be). Εκδόθηκε το 2012 για λογαριασμό της Εκστρατείας για την Αυτοδυναμία σε Σπόρους (www.seed-sovereignty.org). Ελληνική έκδοση: μετάφραση Βάσια Κανελοπούλου για το ΠΕΛΙΤΙ, επιμέλεια Πασχαλία Μπόσκου, Παραγωγή της Σαινταουδέξ

1. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ

Ο σπόρος είναι η ουσιαστική βάση της διατροφής μας. Η εμπορία σπόρων αποφέρει πολλά χρήματα στα τρασά της βιομηχανίας σποροπαραγωγής και αγρο-χημικών και τους επιτρέπει να ελέγχουν την παραγωγή τροφής. Από πολλές δεκαετίες επιλέγουν ποικιλίες που τους επιτρέπουν αυτόν τον έλεγχο.

Πρόκειται, είτε για υβρίδια F1 που οι σπόροι τους πρέπει να αγοράζονται κάθε χρόνο επειδή μόνον η πρώτη γενιά δίνει καλή σοδειά, ή εναλλακτικά, για ποικιλίες που καλύπτονται με πατέντα και επομένως έχουν εντελώς ιδιωτικοποιηθεί. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τον οποίον υπόκεινται σε γενετική τροποποίηση. Πατέντες αποδίδονται επίσης και σε ιδιότητες του φυτού που δεν προέκυψαν με τη χρήση της γενετικής. Όλες αυτές οι ποικιλίες απαιτούν για την ανάπτυξη τους μεγάλες ποσότητες εισροών με τη μορφή χημικών λιπασμάτων, παρασιτοκτόνων και άρδευσης.

Από τα μέσα του περασμένου αιώνα, σε συνεχώς αυξανόμενο αριθμό χωρών, η βιομηχανία σποροπαραγωγής και αγροχημικών

αποφασίζει ως προς τον τύπο και τις μεθόδους καλλιέργειας. Μια από τις βασικές της στρατηγικές προκειμένου να επιβάλει τα δικά της συμφέροντα, είναι η τεράστια επιρροή που ασκεί σε θέματα νομοθεσίας και διεθνών εμπορικών συμφωνιών. Ένα πρόσφατο

παράδειγμα είναι η εν εξελίξει αναθεώρηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας που ρυθμίζει την εμπορική κυκλοφορία των σπόρων.

Οι Ημέρες Δράσης που οργανώθηκαν στις 17 και 18 Απριλίου 2011 στις Βρυξέλλες

επικεντρώθηκαν ενάντια στην ενίσχυση αυτής της νομοθεσίας και ακόμα περισσότερο ενάντια στην εξαίρεση από την εμπορική κυκλοφορία, των ποικιλιών που δεν είναι γραμμένες στον επίσημο κατάλογο. Η «Εκστρατεία για την Αυτοδυναμία σε Σπόρους» (Εκστρατεία για τους Σπόρους) οργανώθηκε από πρωτοβουλίες και οργανώσεις πολλών ευρωπαϊκών χωρών που διαμαρτυρήθηκαν μαζί ενάντια στην υποταγή μας στις επιδιώξεις της βιομηχανίας σποροπαραγωγής και αγρο-χημικών. Αυτό είναι το θέμα της ταινίας «Σπόροι που Αντέχουν» .

Σπόροι για ανταλλαγή στο «Σπίτι των Πολιτισμών και Κοινωνικής Συνοχής στις Βρυξέλλες

Με τη μεγάλη ευρωπαϊκή ανταλλαγή σπόρων στις Βρυξέλλες και με την αποκεντρωμένη οργάνωση εκδηλώσεων για τους σπόρους σε ολόκληρη την Ευρώπη και κυρίως στην Πολωνία και την Πορτογαλία, οι ακτιβιστές και οι λάτρεις των σπόρων ανέδειξαν τη σημασία συγκεκριμένων εναλλακτικών πρακτικών.

Οι ανταλλαγές είναι ιδανικά μέρη δικτύωσης καθώς ελκύουν πολλά

άτομα από διαφορετικές ηλικίες και κουλτούρες και αποτελούν ευκαιρία ώστε ολόένα και περισσότερο άνθρωποι να ενδιαφερθούν και να ενεργοποιηθούν σε θέματα σπόρων, να μάθουν να τους διατηρούν και να τους πολλαπλασιάζουν. Στις συναντήσεις ανταλλαγής, οι καλλιεργητές δεν ανταλλάσσουν μόνον σπόρους αλλά και τις γνώσεις τους για την καλλιέργεια και τη χρήση των φυτών και άλλες ενδιαφέρουσες πληροφορίες..

Η «Εκστρατεία για την Αυτοδυναμία σε Σπόρους» απευθύνει κάλεσμα για «ανταλλαγή σπόρων παντού!»! Περισσότερες πληροφορίες και οδηγίες για τον τρόπο οργάνωσης των ανταλλαγών, υπάρχουν στις επόμενες σελίδες.

Η αυτοδυναμία σε σπόρους είναι ο στόχος μας: όλοι θα έπρεπε να έχουν πρόσβαση

στους απαραίτητους για την τροφή τους σπόρους. Αυτό προϋποθέτει την ύπαρξη τοπικών κοινωνικών δικτύων, τα οποία φέρνουν σε επαφή καλλιεργητές που χρησιμοποιούν ποικιλίες τοπικά προσαρμοσμένες και ελεύθερες, δηλαδή με ελεύθερη δυνατότητα αναπαραγωγής, είτε πρόκειται για αγρότες ή

για ερασιτέχνες σε συλλογικούς κήπους, σε μικρούς οικογενειακούς ή σε ένα μπαλκόνι. Παράλληλα, είναι απαραίτητη μια αγροτική πολιτική για τους σπόρους, που να υποστηρίζει αυτές τις κοινωνικές πρακτικές και την ελεύθερη πρόσβαση σε σπόρους, ώστε με την απαγόρευση της ιδιωτικοποίησης και της γενετικής τροποποίησης τους, να διαρραγεί η επιβολή των συμφερόντων της βιομηχανίας σποροπαραγωγής.

Εμείς δεσμευόμαστε σε αυτόν τον αγώνα! Καλούμε και εσάς να ενεργοποιηθείτε στο συνεχές αναπτυσσόμενο διεθνές κίνημα για Αυτοδυναμία σε σπόρους και Ανεξαρτησία στη διατροφή μας (Διατροφική Κυριαρχία)!

Πορεία διαμαρτυρίας στην περιοχή των κτιρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες στις 18/4/2011

2. Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΠΟΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΧΗΜΙΚΩΝ

... στον τομέα φυτικής αναπαραγωγής

Η ανερχόμενη επιρροή των αγροχημικών εταιριών στη φυτική αναπαραγωγή θέτουν ένα τεράστιο πρόβλημα στον τομέα της βελτίωσης φυτών. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών πολλές μεσαίου μεγέθους εταιρίες σποροπαγωγής αγοράστηκαν από τις πολυεθνικές των παρασιτοκτόνων και των τεχνητών λιπασμάτων. Αυτές οι μεγάλες εταιρίες δεν ενδιαφέρονται για τις τοπικές ποικιλίες οι οποίες έχουν μικρές απαιτήσεις. Ενδιαφέρονται μόνον για εκείνες τις ποικιλίες που είναι προσαρμοσμένες στη χρήση των χημικών τους προϊόντων γιατί η πώληση παρασιτοκτόνων και χημικών λιπασμάτων τους αποφέρει περισσότερα από την πώληση σπόρων. Για αυτές, ο σπόρος δεν είναι παρά ένα δόλωμα στο καλάμι του ψαρά απαραίτητο για να εξαπατά το ψάρι -στην περίπτωση μας τον αγρότη- ώστε να αγοράζει τα χημικά προϊόντα που είναι απαραίτητα για την καλλιέργεια των φυτών. Τέτοιες πολυεθνικές εταιρίες δημιουργούν γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (Γ Τ Ο) ώστε να έχουν τεράστια κέρδη, ωθώντας την βιοποικιλότητα προς την καταστροφή.

... Απόλυτος έλεγχος με τις ποικιλίες τύπου Εξολοθρευτής

Η προτεραιότητα που δίνουν οι εταιρίες σποροπαγωγής στη μεγιστοποίηση του κέρδους οδηγεί σε διεστραμμένα αποτελέσματα όπως η ανάπτυξη των «ποικιλιών τύπου εξολοθρευτής»: αυτά είναι φυτά των οποίων ο σπόρος είναι στείρος εκτός αν επεξεργασθεί με ειδική χημική ουσία. Προς το παρόν, σε αυτήν την τεχνολογία του εξολοθρευτή έχει επιβληθεί διεθνής απαγόρευση (μορατόριουμ). Όμως, μόνο και μόνο αυτή η προσπάθεια, απόδεικνύει ότι η βιομηχανία σποροπαγωγής δεν στοχεύει σε καλύτερη γονιμότητα των ποικιλιών αλλά στον παγκόσμιο έλεγχο της γεωργίας και της κηπουρικής, ώστε να είναι απαραίτητο να αγοράζονται νέοι σπόροι κάθε χρόνο.

Ο προσανατολισμός των κριτηρίων της φυτικής βελτίωσης προς την αύξηση των κερδών της χημικής βιομηχανίας, οδηγεί σε απειλητικό αδιέξοδο καθώς προκαλεί τη σταδιακή εξαφάνιση της αγροτικής βιοποικιλότητας. Για να αντιστραφεί αυτή η τάση, τα κριτήρια της φυτικής αναπαραγωγής πρέπει να είναι η ευεξία των

Πανό της πορείας 18/4/2011 στις Βρυξέλλες

2. Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΠΟΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΧΗΜΙΚΩΝ

φυτών και των ανθρώπων που τα τρώνε. Αυτό είναι καθήκον που ανήκει στην κοινωνία και πρέπει να τύχει δημόσιας χρηματοδότησης.

... λιγότερες εταιρίες με μεγαλύτερη δυνατότητα ελέγχου

Καθημερινά επιταχύνεται η συγκέντρωση του εμπορίου σπόρων. Ήδη τρεις εταιρίες σποροπαραγωγής και αγρο-χημείας, η Monsanto, η DuPont και η Syngenta, ελέγχουν το 53% των σπόρων που πουλιούνται παγκοσμίως. Γερμανικές εταιρίες όπως η Bayer, η BASF, η KWS και η γαλλική Limagrain βρίσκονται ανάμεσα στις 10 πρώτες στο παγκόσμιο εμπόριο σπόρων. Στο σύνολό τους έχουν ένα μερίδιο της τάξης του 73%. (Who will control the green economy? βλέπε: www.etcgroup.org/en/node/5296)

Οι πολλαπλές διασυνδέσεις των εταιριών σποροπαραγωγής μεταξύ τους και με τις θυγατρικές τους, εκφράζονται στο γράφημα «Δομή της Βιομηχανίας Σποροπαραγωγής» του de Philip H. Howard: „Seed Industry Structure“ graphic: www.msu.edu/~howardp/seedindustry.html.

... αναπτυξιακή βοήθεια για περισσότερους «βιομηχανικούς» σπόρους

Αυτές οι τεράστιες εταιρίες χρησιμοποιούν τη συγκεντρωτική τους δύναμη ώστε σε πολλά

μέρη του κόσμου οι ντόπιοι έμποροι σπόρων να δουλεύουν για λογαριασμό τους. Για παράδειγμα σε μια περιοχή της Ινδίας δεν ήταν εφικτό για μεγάλο χρονικό διάστημα να αγοράσει κάποιος σπόρους για βαμβάκι εκτός από αυτούς που ήταν γενετικά τροποποιημένοι τύπου Bt. Επειδή λοιπόν οι αγρότες δεν μπορούσαν να προμηθευτούν συμβατικούς σπόρους, ήταν υποχρεωμένοι να καλλιεργήσουν γενετικά τροποποιημένο βαμβάκι..

Οι πολυεθνικές επίσης χειραγωγούν τα προγράμματα αναπτυξιακής βοήθειας. Για μερικά χρόνια, μεγάλα ποσά της αποκαλούμενης αναπτυξιακής βοήθειας έχουν επενδυθεί στην Αφρική με στόχο τη δημιουργία υποδομής για τη βιομηχανία σπόρων. Οι σπόροι που προωθούνται εκεί δεν είναι ελεύθερες παραδοσιακές ποικιλίες τοπικά προσαρμοσμένες, αλλά προϊόντα εταιριών που κυριαρχούν στην παγκόσμια αγορά. Ο στόχος της επέκτασης αυτής της εμπορικής κυριαρχίας, καλύπτεται από τη μάσκα του ανθρωπισμού. Ο ρόλος βασικών παραγόντων στην Αφρική όπως το ίδρυμα Μπιλ και Μελίνα Γκέιτς και το ίδρυμα Ροκφέλερ περιγράφονται με σαφήνεια στην έρευνα της ομάδας ETC: «Διατροφική Κυριαρχία ή Πράσινη Επανάσταση 2.0» www.etcgroup.org/en/node/612

2. Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΠΟΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΧΗΜΙΚΩΝ

... σπόροι και προώθηση συμφερόντων (τα λόμπυ)

Όλες αυτές οι ιδιωτικές εταιρίες ασκούν επιπλέον μεγάλη επιρροή στις εθνικές νομοθεσίες και τις διεθνείς συνθήκες όπως η Διεθνής Ένωση για την Προστασία των Νέων Φυτικών Ποικιλιών (UPOV), η Συνθήκη για τη Βιοποικιλότητα (CBD) και η Διεθνής Συνθήκη για τους Φυτικούς Γενετικούς πόρους (ITPGR-FA). Τέλος με βάση την «πολιτική της περιστρεφόμενης πόρτας», οι εταιρίες τοποθετούν τα πιόνια τους στις κατάλληλες θέσεις εντός των διεθνών οργανώσεων που επεξεργάζονται τους νόμους. www.corporateeurope.org/projects/revolvingdoorwatch.

Στις Βρυξέλλες, όπου αυτή την περίοδο αναθεωρείται η νομοθεσία για τους σπόρους και λαμβάνονται αποφάσεις για την Κοινή Αγροτική Πολιτική της ΕΕ, συνωστίζεται πληθώρα φορέων προώθησης συμφερόντων της βιομηχανίας βιοτεχνολογίας (λόμπυ). Το Παρατηρητήριο της Εταιρικής Ευρώπης, (Corporate Europe

Observatory-CEO), ερευνά και καταγγέλλει τη δύναμη αυτών των εταιριών στην Ευρώπη. Το παρατηρητήριο συμμετείχε στις εκδηλώσεις που έγιναν στις Βρυξέλλες κατά τη διάρκεια των Ημερών Δράσης για τους Σπόρους, διανέμοντας ένα φυλλάδιο που καταγράφει τους πιο

Διαδήλωση μπροστά τη Γενική Διεύθυνση της ΕΕ στις Βρυξέλλες στις 18/4/2011

σημαντικούς παράγοντες που δρουν εκεί, όπως η «European Seed Association» (ESA), η «EuroBio» (το επίσημο λόμπυ των εταιριών βιοτεχνολογίας στην Ευρώπη), η Μονσάντο (η μεγαλύτερη εταιρία στο εμπόριο σπόρων), η Bayer και η BASF.

Πληροφορίες στο:

www.corporateeurope.org/blog/biotech-lobby-brochure-launched-demo.

3. ΝΟΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΠΟΡΩΝ

Η νομοθεσία για τους σπόρους και οι συμπληρωματικοί κανονισμοί, ορίζουν ποι οι σπόροι μπορούν να πουληθούν και σύμφωνα με ποια κριτήρια. Ακριβώς όπως με τα καινούρια φάρμακα, για να πουληθούν οι σπόροι πρέπει να υπάρχει κρατική άδεια. Σήμερα, τίθεται το ερώτημα: γιατί οι σπόροι που είναι η πηγή της ζωής και της ποικιλότητας χρειάζονται

άδεια από το κράτος; Οι σπόροι -εκτός αν είναι γενετικά τροποποιημένοι (Γ.Τ.Ο.)- δεν έχουν λόγο να υπόκεινται σε διαδικασία αδειοδότησης γιατί αυτή περιλαμβάνει την απαγόρευση της εμπορικής κυκλοφορίας σε ότι δεν έχει άδεια.

Η νομοθεσία για την εμπορία των σπόρων εξελίχθηκε στην Ευρώπη κατά τα τελευταία 100 χρόνια, αφού ο σπόρος μετατράπηκε σταδιακά από αντικείμενο ανταλλαγής μεταξύ γειτόνων σε εμπόρευμα που διακινείται στις αγορές μεταξύ αγνώστων. Αναπτύχθηκαν ορισμένα κριτήρια, με τη δικαιολογία ότι μόνον εκείνοι οι σπόροι που εγγυώνται επαρκή σθεδαί πρέπει να κυκλοφορούν στην αγορά. Οι ελάχιστες απαιτήσεις είναι π.χ. η

καθαρότητα της ποικιλίας και η βλαστικότητα της. Επιπλέον, για να κυκλοφορήσει στην αγορά

μια ποικιλία πρέπει να προηγηθεί διαδικασία εγγραφής σε κατάλογο με κριτήρια τη Διακριτότητα, την Ομοιομορφία και τη Σταθερότητα—σε περιλήψη αποκαλούνται κριτήρια «ΔΟΣ».

Αυτά τα κριτήρια αντιστοιχούν στους στόχους της βιομηχανίας και στις δικές της

νέες ποικιλίες. Οι παραδοσιακές ποικιλίες προσαρμοσμένες στις τοπικές συνθήκες γενικά δεν ανταποκρίνονται σε αυτά τα κριτήρια. Ένα βασικό τους χαρακτηριστικό είναι η γενετική μεταβλητότητα στα πλαίσια της ποικιλίας, η οποία εμποδίζει την σταθερότητα της στο πλαίσιο πολλών γενεών. Αυτή η ιδιότητα δίνει στις ποικιλίες τη δυνατότητα προσαρμογής στις αλλαγές των τοπικών και κλιματικών συνθηκών. Αποτελούν επομένως το κεντρικό σημείο εκκίνησης για μελλοντικές βελτιώσεις.

Τα κριτήρια ΔΟΣ σε συνδυασμό με τις απαιτήσεις εκείνων των αγοραστών που χρησιμοποιούν βιομηχανικές μεθόδους μεταποίησης οι οποίες

Χωράφι επίδειξης δημητριακών στην φάρμα Ulenkrug

3. ΝΟΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΠΟΡΩΝ

προϋποθέτουν ομοιογένεια, έχουν οδηγήσει στη μαζική απώλεια των παραδοσιακών ποικιλιών από τα χωράφια και τους κήπους. Οι παραδοσιακές τοπικές ποικιλίες δεν ανταποκρίνονται στα κριτήρια «ΔΟΣ», επομένως δεν εξουσιοδοτούνται για εμπορική κυκλοφορία και ως αποτέλεσμα, χρησιμοποιούνται πλέον ελάχιστα. Για παράδειγμα, η εισαγωγή καταλόγου ποικιλιών το 1934 στη Γερμανία, οδήγησε στην εξαφάνιση του 72% των ποικιλιών που ήταν μέχρι τότε διαθέσιμες. Μερικές βέβαια διατηρήθηκαν από ανθρώπους «με πάθος για τους σπόρους» και από πρωτοβουλίες προστασίας και σήμερα αποκαλούνται διατηρητέες ποικιλίες.

Οι πρωτοβουλίες διατήρησης ποικιλιών όπως η ARCHE NOAH στην Αυστρία η PRO SPECIE RARA στην Ελβετία και οι οργανώσεις VERN, VEN και ο Αγίγλωψ στην Ελλάδα, εργάζονται στα πλαίσια ενός ασαφούς και θολού νομικού πλαισίου. Η ευρωπαϊκή

νομοθεσία για την εμπορία των σπόρων άρχισε να ισχύει από το 1966. Το νομικό πλαίσιο για τους εμπορικούς σπόρους καθορίζεται από 12 οδηγίες που τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να ενσωματώσουν στην εθνική νομοθεσία.

Από το 2008 η ΕΕ έχει αρχίσει την αναθεώρηση αυτών των οδηγιών και οι νέοι κανονισμοί πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2012. Ως μέρος αυτής της αναθεώρησης, υιοθετήθηκαν νέες «Οδηγίες Διατήρησης» προκειμένου να καλύψουν το νομικό κενό σχετικά με την εμπορία των παραδοσιακών και διατηρητέων ποικιλιών. Σύμφωνα με αυτές τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, οι διατηρητέες ποικιλίες πρέπει επίσης να εγγράφονται σε ένα επίσημο κατάλογο. Ενώ τα έξοδα εγγραφής και η

Ανταλλαγή σπόρων στις Βρυξέλλες στις 17/4/2011

γραφειοκρατία είναι συγκριτικά μικρότερα, οι οδηγίες αυτές περιλαμβάνουν περιορισμούς. Οι σπόροι των διατηρητέων ποικιλιών μπορούν να αναπαραχθούν σε συγκεκριμένες μόνο «περιοχές προέλευσης» και το μερίδιό της αγοράς μιας διατηρητέας ποικιλίας δεν πρέπει να

3. ΝΟΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΠΟΡΩΝ

υπερβαίνει το 0.5% της συνολικής κυκλοφορίας του είδους (το ποσοστό διαφέρει ανάλογα με την ποικιλία). Επί πλέον όλες οι διατηρητέες ποικιλίες δεν πρέπει να υπερβαίνουν σε εμπορική κυκλοφορία, περισσότερο από το 10% του είδους.

Για να γίνει ακόμα πιο περίπλοκο η νέα οδηγία περιλαμβάνει επίσης μια κατηγορία που αποκαλείται «ποικιλίες ειδικών συνθηκών» για την οποία ισχύουν διαφορετικοί κανονισμοί.

Η Οδηγία αυτή έπρεπε να έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο κάθε κράτους-μέλους, μέχρι το τέλος του 2010.

Υπάρχει δυνατότητα μικρής παρέκλισης για λιγότερο περιοριστικούς κανόνες σχετικά με την αναγνώριση των ποικιλιών και την παραγωγή των σπόρων τους. Ένας έλεγχος της νομοθεσίας για τις διατηρητέες ποικιλίες είναι προγραμματισμένος να γίνει πριν το τέλος του 2013.

Στο <http://eur-lex.europa.eu>, μπορείτε να βρείτε τις εθνικές εφαρμογές με αναζήτηση βάσει αριθμού CELEX „72008L0062“ resp. „72009L0145“ ή „72010L0060“.

Γενικά συμπεραίνουμε ότι οι ευρωπαϊκές

Οδηγίες για τη διατήρηση των ποικιλιών, ούτε διευκολύνουν το σημαντικό έργο αυτών που διατηρούν αυτές τις ποικιλίες ούτε προωθούν τη βιολογική ποικιλότητα -αντίθετα εγγυώνται ότι η βιομηχανία σπόρων θα έχει τον έλεγχο του 90% της αγοράς σπόρων.

Η Ελβετική νομοθεσία είναι πιο ευνοϊκή για τη βιοποικιλότητα αλλά ενδέχεται να υποβληθεί

σε αλλαγές λόγω της προσαρμογής της στους νόμους της ΕΕ.

4. Το 2012, Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΠΟΡΟΥΣ, ΣΕ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ

Επί του παρόντος η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της Γενικής Διευθυνσης για την Υγεία και την Προστασία των Καταναλωτών (DGSanco) που έχει την ευθύνη επεξεργασίας του νόμου, ετοιμάζεται να ενισχύσει την εξαίρεση από την εμπορική κυκλοφορία των παραδοσιακών ποικιλιών. Αλλά υπάρχει κίνημα αντίστασης!

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υιοθετεί μια καταστροφικά αρνητική απόφαση

Στις 12 Ιουλίου 2012 το Δικαστήριο ανακοίνωσε την ετυμηγορία του σε υπόθεση που αφορά το Κοκοπελλί. Αυτό το γαλλικό δίκτυο διατήρησης σπόρων με 6000 μέλη, είχε καταδικασθεί μετά από μήνυση της εταιρίας σπόρων GRAINES BAUMAUX, σε πρόστιμο 10.000 ευρώ επειδή πουλούσε μη εγγεγραμμένες ποικιλίες. Το εφετείο της πόλης του Νανσύ μετά από αίτημα του Κοκοπελλί μετέφερε το θέμα στο Ευρ. Δικαστήριο προκειμένου να διασαφηνισθεί κατά πόσον η παρούσα νομοθεσία της ΕΕ για τους σπόρους παραβιάζει βασικές αρχές της Ένωσης. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή της ΕΕ καθώς και οι κυβερνήσεις Γαλλίας και Ισπανίας τοποθετήθηκαν ενάντια στις απόψεις του Κοκοπελλί.

Στις 19 Ιανουαρίου 2012 η Juliane Kokott, Γενική Εισαγγελέας που ορίστηκε από το δικαστήριο να γνωμοδοτήσει επί της υπόθεσης, ζήτησε την άρση της απαγόρευσης εμπορίας των φυτικών

ποικιλιών που δεν είναι εγγεγραμμένοι στους επίσημους καταλόγους. Θεώρησε δυσανάλογη την απαγόρευση εμπορίας των παραδοσιακών ποικιλιών σε σύγκριση με το στόχο διατήρησης της υφιστάμενης βιοποικιλότητας. Εάν το δικαστήριο είχε ακολουθήσει αυτή την γνωμύτευση, η νόμοι της ΕΕ για τους σπόρους και οι αντίστοιχοι εθνικοί νόμοι θα ήταν πλέον αστήρικτοι και θα έπρεπε να διορθωθούν.

Δυστυχώς το Δικαστήριο δεν ακολούθησε τις απόψεις της δικής του εισαγγελέως. Αντίθετα, επιβεβαίωσε την ισχύ της υφιστάμενης ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τους σπόρους. Αυτό το αποτέλεσμα είναι ιδιαίτερα λυπηρό για τις πρωτοβουλίες, τις μικρές εταιρίες και τους ιδιώτες που έχουν αφιερωθεί στη διατήρηση των παλιών ποικιλιών, στην ανάπτυξη τους και τη διάδοση των σπόρων τους. Οι πρωτοβουλίες δεν έχουν το χρόνο και τα απαραίτητα χρήματα για να εγγραφούν τις παραδοσιακές ποικιλίες. Τώρα πλέον η μηνύτρια εταιρία ζητά αποζημίωση 100.000 ευρώ και την διακοπή της δράσης του Κοκοπελλί

Η «Εκστρατεία για τους Σπόρους» έχει δημοσιεύσει 11 ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τους νόμους της ΕΕ για τους σπόρους, μέσα στο πλαίσιο της ετυμηγορίας του δικαστηρίου.

5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΤΙΚΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ (PVR) ΚΑΙ UPOV

Η αποκαλούμενη πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα της φυτικής βελτίωσης προστατεύεται από το δικαίωμα επί των φυτικών ποικιλιών (PVR). Στη Γερμανία ο δημιουργός μιας νέας ποικιλίας μπορεί να υποβάλει το αίτημα του στην ομοσπονδιακή διοίκηση. Η προστασία ποικιλίας θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά στη Γερμανία το 1953.

Από τότε η προστασία των ποικιλιών στην ΕΕ, έχει γίνει πιο σημαντική. Τη διαχειρίζεται το Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών της Κοινότητας (CPVO) που βρίσκεται στην Ανγκέρς (Angers) της Γαλλίας. Στο τέλος του 2009, ήταν εν ισχύ 16.783 δικαιώματα σε φυτικές ποικιλίες. Στη Γερμανία, ένα σύνολο 2391 δικαιωμάτων είχε εγκριθεί μέχρι την 1η Μαρτίου 2007.

Διεθνής Ένωση για την Προστασία Νέων Φυτικών Ποικιλιών (UPOV)

Σε διεθνές επίπεδο αυτά τα δικαιώματα ρυθμίζονται από τη διεθνή οργάνωση International Union for the Protection of New Varieties of Plants (UPOV), που ιδρύθηκε το 1961 με έδρα τη Γενεύη στην Ελβετία. Η σύμβαση UPOV αναθεωρήθηκε και ενισχύθηκε το 1978 και το 1991.

Αν και η UPOV είχε λίγα μέλη τη δεκαετία του 60, ο αριθμός τους αυξήθηκε σημαντικά

τα τελευταία χρόνια. Πολλές από τις αποκαλούμενες «νέες βιομηχανικές χώρες» υποχρεώθηκαν να ενταχθούν στη σύμβαση το 1991, λόγω διμερών συνθηκών με τις ΗΠΑ και την ΕΕ (η σύμβαση του 1978 δεν μπορεί πλέον να υπογραφεί, αν και ισχύει).

Ο στόχος της UPOV είναι η κωδικοποίηση των πνευματικών δικαιωμάτων για βελτιωτές ποικιλιών. Τα κράτη μέλη της Σύμβασης πρέπει να δώσουν ελάχιστες εγγυήσεις για τα δικαιώματα των βελτιωτών. Παραδείγματος χάριν η UPOV ζητά να υπάρχει εξουσιοδότηση του βελτιωτή για την παραγωγή, τον πολλαπλασιασμό, την αποθήκευση, την πώληση και την εμπορία-εισαγωγή και εξαγωγή της ποικιλίας του. Όμως η νομοθεσία PVR επιτρέπει (ή μάλλον επέτρεπε) δυο εξαιρέσεις :

Από τη μια πλευρά το παλιό δικαίωμα του αγρότη που σήμερα αποκαλείται «προνόμιο του αγρότη» του δίνει το δικαίωμα να πάρει σπόρο από τη δική του σοδειά, όταν πρόκειται για καλλιέργεια νομικά προστατευμένης ποικιλίας και να το σπειρεί εκ νέου.

Από την άλλη πλευρά το δικαίωμα του βελτιωτή που σήμερα αποκαλείται «εξαίρεση για τον βελτιωτή» αποτελούσε μέρος του δικαιώματος του αγρότη. Αυτό επιτρέπει

5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΤΙΚΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ (PVR) ΚΑΙ UPOV

στους βελτιωτές να χρησιμοποιήσουν μια νομικά προστατευμένη ποικιλία ως βάση για την ανάπτυξη νέων ποικιλιών χωρίς την εξουσιοδότηση ή την αποζημίωση του αρχικού βελτιωτή.

Σε σύγκριση με τη Σύμβαση του 1978, η Σύμβαση του 1991 περιόρισε τη γενική δυνατότητα να κρατά κάποιος σπόρο χωρίς πληρωμή και τώρα οι βελτιωτές πρέπει να αποζημιώνονται.

Οι κανονισμοί που αναφέρονται στα δικαιώματα ιδιοκτησίας βρίσκονται πλέον πολύ κοντά στις πατέντες. Η περίοδος προστασίας τώρα ανέρχεται σε τουλάχιστον 20 χρόνια (προηγουμένως 15). Τώρα επιτρέπεται διπλή προστασία μιας ποικιλίας δηλαδή και με δικαίωμα και με πατέντα (προηγουμένως η διπλή προστασία απαγορευόταν). Το εύρος της προστασίας ποικιλιών έχει σημαντικά αυξηθεί και το περιορισμένο προνόμιο του αγρότη έχει αφεθεί στην κρίση της αντίστοιχης εθνικής νομοθεσίας.

Η αιτία που επικαλούνται για τα δικαιώματα και τα τέλη χρήσης είναι ότι οι βελτιωτές πρέπει να πληρώνονται για το έργο τους. Όμως, παραπλανητική είναι η αντίληψη ότι σε αυτόν τον τομέα υπάρχουν κυρίως

μικρές και μεσαίες εταιρίες σπόρων. Αντίθετα, πολλές από αυτές είναι κλάδοι πολυεθνικών χημικών εταιριών που κυριαρχούν στην αγορά σπόρων. Αναπτύσσουν νέες ποικιλίες που δεν αποσκοπούν σε καλύτερη προσαρμογή στις τοπικές συνθήκες ή στην αντίσταση σε ασθένειες, αλλά στοχεύουν στην προώθηση των αγροχημικών τους προϊόντων δηλαδή των λιπασμάτων και των παρασιτοκτόνων που είναι απαραίτητα για τους δικούς τους σπόρους.

Η UPOV ευνοεί την βιομηχανία σπόρων και χημείας και τις λανθασμένες επιλογές της για ανάπτυξη ποικιλιών που έχουν ως χαρακτηριστικά την ομοιομορφία (που είναι ενάντια στην ποιότητα) και την σταθερότητα (έλλειψη ευελιξίας).

Λόγω των κριτηρίων για την αποδοχή ποικιλιών για νομική προστασία, οι συμβάσεις της UPOV υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να ακολουθήσουν αυτή τη λανθασμένη στρατηγική της βιομηχανίας σπόρων. Στην ουσία εμποδίζουν τη βελτίωση εκείνη που θα ωφελούσε τα φυτά και τους ανθρώπους.

6. ΠΑΤΕΝΤΕΣ ΣΤΑ ΦΥΤΑ

Οι πατέντες αποδίδονται σε νέες εφευρέσεις που περιλαμβάνουν κάποια καινοτομία και μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο εμπόριο. Η εφεύρεση πρέπει να περιγραφεί και να γίνει δημόσια γνωστή. Εάν αποδοθεί μια πατέντα, ο κάτοχος της διαθέτει το αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσης της για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (συνήθως 20

χρόνια). Συνήθως δίδονται πατέντες από εθνικούς φορείς οι οποίες ισχύουν μόνο στον εθνικό χώρο. Οι κάτοχοι πατεντών πρέπει να πληρώνουν τέλη στους αρμόδιους φορείς οι οποίοι χρηματοδοτούνται με αυτόν τον τρόπο.

Οι πατέντες στα φυτά έχουν μεγαλύτερο εύρος από από τα δικαιώματα των φυτικών ποικιλιών: ισχύουν όχι μόνο για τους σπόρους αλλά επίσης για τα φυτά, για μέρη των φυτών για τη σοδειά και για τα επακόλουθα προϊόντα.

Για πολλά χρόνια στην Ευρώπη δεν

αποδίδονταν πατέντες σε βιολογικό υλικό όπως τα φυτά, τα μέρη τους και οι ιδιότητες τους. Όμως με το άρθρο 27 της συνθήκης TRIPS του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου το 1995, υποχρεώθηκαν όλα τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν το σύστημα πατέντας. Είναι αλήθεια ότι τα φυτά, τα ζώα και οι βιολογικές διεργασίες για αναπαραγωγή φυτών και ζώων

Πορεία στις Βρυξέλλες στις 18/4/2011

μπορούν να εξαιρεθούν από τις πατέντες (με εξαίρεση τους μικροοργανισμούς και τις μη βιολογικές και μικροβιολογικές διαδικασίες). Όμως μέσω των εξαιρέσεων, που ουσιαστικά γι αυτό είχαν υιοθετηθεί, άνοιξε τελικά η πόρτα για πατέντες στα φυτά. Ακόμα και πριν από την προσαρμογή των ευρωπαϊκών και εθνικών νόμων, το Ευρωπαϊκό Γραφείο για τις Πατέντες (European Patent Office, EPO) με έδρα το Μόναχο της Γερμανίας άρχισε να απονέμει πατέντες σε φυτικές ιδιότητες που

6. ΠΑΤΕΝΤΕΣ ΣΤΑ ΦΥΤΑ

προέρχονταν από γενετική επέμβαση, η οποία θεωρήθηκε ως «μη βιολογική» διεργασία αναπαραγωγής φυτών.

Το 1995 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν υιοθέτησε οδηγία που είχε στόχο την εφαρμογή αυτού του άρθρου του TRIPS. Σε μια δεύτερη προσπάθεια της οποίας προηγήθηκε τεράστια εκστρατεία πιέσεων από τις ενδιαφερόμενες εταιρίες, υιοθετήθηκε το 1998 η «Οδηγία της ΕΕ 98/44/ΕΚ με θέμα τη νομική προστασία των βιοτεχνολογικών εφευρέσεων». Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες αυτή η αμφιλεγόμενη οδηγία δεν εφαρμόστηκε πριν από το τέλος του 2004 λόγω των σημαντικών της ελλείψεων. Ο Γερμανικός νόμος σχεδιάστηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να μην επεμβαίνει στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Γραφείου Πατεντών (ΕΡΟ).

Από τότε το ΕΡΟ έχει απονείμει πατέντες όχι μόνον σε ιδιότητες φυτών που προκύπτουν από γενετική παρέμβαση αλλά επί πλέον σε ιδιότητες που προκύπτουν από συμβατικές μεθόδους βελτίωσης, στις οποίες οι τεχνικές γενετικής μηχανικής παίζουν μόνον περιθωριακό ρόλο όπως για την περιγραφή ή την επιλογή της ποικιλίας.

Ένσταση στην απονομή πατέντας, μπορεί να εγερθεί από τρίτο πρόσωπο χωρίς

πληρωμή τελών στο διάστημα μεταξύ της αίτησης και της απονομής. Επίσης ένσταση μπορεί να γίνει και κατά τη διάρκεια των 9 μηνών μετά την απονομή πατέντας αλλά αυτή τη φορά με πληρωμή. Τις ενστάσεις τις χειρίζεται το Ευρωπαϊκό Γραφείο Πατεντών. Στη συνέχεια αρμόδια για το θέμα είναι οι εθνικές κυβερνήσεις και τα δικαστήρια, αλλά σε αυτές τις περιπτώσεις, η έφεση εναντίον μιας πατέντας γίνεται πολύ ακριβή.

Πιστεύουμε ότι όλοι οι ζωντανό οργανισμοί και οι ιδιότητες τους δεν μπορούν να θεωρηθούν εφευρέσεις, είτε πρόκειται για φυτά, ζώα ή ανθρώπους. Οι οργανισμοί είναι το αποτέλεσμα της φυσικής εξέλιξη. Μόνον για αυτό, οι πατέντες επί της ζωής είναι παραλογισμός. Συμφωνούμε με το ομώνυμο δικτυο (www.keinpatent.de) και ζητούμε «Όχι πατέντες στη ζωή».

Η ιδιωτικοποίηση των ζωντανών οργανισμών είναι κάτι σαν ληστεία της φύσης η οποία αποτελεί κοινή ιδιοκτησία όλων μας!

7. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΣΠΟΡΩΝ

Όλο και περισσότεροι άνθρωποι ενδιαφέρονται για τη γεωργία την κηπουρική και τα σχέδια αυτάρκειας. Έχουν αρχίσει να σκέπτονται τρόπους ανάκτησης του ελέγχου στην προμήθεια τροφής ώστε να γίνουν πιο ανεξάρτητοι από τη βιομηχανική παραγωγή τροφής που προκαλεί ασθένειες.

Αλλά από πού έρχονται οι σπόροι για όλους αυτούς τους κήπους και τα σχέδια αυτάρκειας;

Εκδήλωση στο Βερολίνο την ημέρα της Via Campesina στις Βρυξέλλες 17/4/2011

Συχνά από άγωνα υβρίδια τύπου F1 που αγοράζονται από τα φυτώρια. Έτσι χάνουμε τη δυνατότητα να κρατήσουμε σπόρο για την επόμενη χρονιά, χάνοντας ταυτόχρονα μέρος της ανεξαρτησίας μας. Εναλλακτικά, υπάρχουν

γόνιμοι σπόροι χωρίς πατέντες! Μπορείτε να τους βρείτε από τις πρωτοβουλίες διαφύλαξης σπόρων, από μικρής κλίμακας γεωργούς και από τον ηλικιωμένο γείτονα κηπουρό...

Δεν είμαστε διατεθειμένοι να δεχτούμε την απαγόρευση αυτών των εναλλακτικών επιλογών, αφού παγκοσμίως οι άνθρωποι από αρχαιοτάτων χρόνων ανταλάσσουν σπόρους και έτσι δημιούργησαν μια τόσο πλούσια ποικιλότητα. Η ελεύθερη πρόσβαση σε σπόρους αποτελεί βασικό ανθρώπινο δικαίωμα. Οι σπόροι αποτελούν κοινή ιδιοκτησία και είναι η βάση όλης της τροφής μας.

Οργανώστε ανταλλαγές σπόρων και γιορτές, ανταλλάξτε τους σπόρους σας και τα σπορόφυτα σας. Ανακαλύψτε ποιες ποικιλίες αναπτύσσονται καλά στην περιοχή σας και γίνετε ανεξάρτητοι από τις εταιρίες σπόρων και χημικών από τα παρασιτοκτόνα τους και τον καταστροφικό τους ρόλο στην παγκόσμια βιομηχανική γεωργία. Όσο περισσότερες ανταλλαγές σπόρων οργανώνουμε, τόσο μικρότερο έλεγχο θα έχουν οι εταιρίες επάνω σε μας! Κι ότι προέρχεται από τον κήπο σας θα έχει έτσι κι αλλιώς καλύτερη γεύση!!

7. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΣΠΟΡΩΝ

Ποιός θα οργανώσει την ανταλλαγή σπόρων;

Εάν η ομάδα σας δεν είναι αρκετά μεγάλη για να οργανώσει την ανταλλαγή σπόρων, μπορείτε να αναρτήσετε αφίσες σε κατάλληλους χώρους (πολιτιστικά κέντρα, μανάβικα, βιολογικά μαγαζιά, κήπους συλλογικής καλλιέργειας κλπ) ή να απευθυνθείτε κατευθείαν σε ανθρώπους και ομάδες που ενδιαφέρονται, ώστε να βρείτε συμμετοχές (κοινοτικούς ή διεθνείς κήπους, ομάδες ενάντια στη γενετική μηχανική, συνεταιρισμούς βιολογικών παραγωγών...)

Μια εικόνα της ποικιλίας σε καλαμπόκι (Βρυξέλλες 17/4/2011)

Από πού έρχονται οι σπόροι για την ανταλλαγή;

Τοπικοί καλλιεργητές, ερασιτέχνες και επαγγελματίες καλούνται να φέρουν γόνιμους σπόρους (όχι υβρίδια τύπου F1). Αφού δεν είναι ακόμα σύνηθες να κρατάμε σπόρο καλέστε για υποστήριξη πρωτοβουλιές διάσωσης σπόρων ή μικρής κλίμακας βιολογικούς παραγωγούς και ζητήστε συμβουλές! Ένας άλλος τρόπος να ξεκινήσετε είναι να ανταλλάξετε όχι μόνον σπόρους αλλά και σπορόφυτα που ενδεχόμενα βρίσκονται στους κήπους σας.

Βερολίνο, ημέρα της via Campesina 2011 – αστικός κήπος „Ton Steine Gärten“

7. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΣΠΟΡΩΝ

Τι άλλο μπορεί να περιλαμβάνεται σε ανταλλαγή σπόρων;

- τροφή (βρείτε εθελοντές)
- πολιτιστικό και πολιτικό πρόγραμμα (καλέστε ειδικούς για μια παρουσίαση, προβάλλετε μια ταινία, οργανώστε μια έκθεση),
- ανταλλαγή γνώσεων: πρακτικά εργαστήρια για σποροπαραγωγή και άλλα θέματα
- ενημερωτικά περιήπτερα για ειδικά θέματα, βιβλία, φυλλάδια, συλλογή υπογραφών κλπ
- ψυχαγωγία για παιδιά
- ομαδικό φύτεμα σπόρων.

Μην ξεχάσετε να απευθύνετε προσωπικές προσκλήσεις και να διαφημίσετε την εκδήλωση.

Ανταλλαγή σπόρων στην εσωτερική αυλή στο «Σπίτι του Πολιτισμού», Βρυξέλλες 17/4/2011

Πολύ σημαντικό: Διασκεδάστε όλοι μαζί!

Στο κάτω κάτω έτσι δημιουργούμε κοινωνικά δίκτυα για τους σπόρους.

Για πιο λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση ανταλλαγής σπόρων κλπ βλέπε:

www.seedysunday.org

Η Πανελλαδική Γιορτή Ανταλλαγής Σπόρων 2012,

έγινε στη γη του Πελίτι στο Μεσοχώρι Παρανεστίου, στη Β. Ελλάδα. Η επόμενη θα γίνει στις 11 Μαΐου 2013 στον ίδιο χώρο.

8. ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΕΡ:

Η Εκστρατεία για τους σπόρους (seedcampaign)

Η Εκστρατεία για την Αυτονομία σε Σπόρους (www.seed-sovereignty.org) ξεκίνησε το 2009 από το δίκτυο της «Ευρωπαϊκή Κοινότητα Longo Mai» και από την εκστρατεία του ΒUKO ενάντια στη βιοπειρατεία. (Βuko: Γερμανικός ομοσπονδιακός συντονισμός του διεθνισμού).

Ευρωπαϊκή κοινότητα Longo mai

Αυτό το δίκτυο αποτελείται από 10 συνεταιρισμούς που βρίσκονται σε πέντε ευρωπαϊκές χώρες. Για σχεδόν 40 χρόνια έχουν κυρίως ασκήσει τη γεωργία περισσότερο για την κάλυψη των δικών τους αναγκών και εμπλέκονται σε πολλές πολιτικές καμπάνιες πολλές από τις οποίες συνδέονται με αγροτικά θέματα. Σημαντικό ρόλο στην Εκστρατεία για τους Σπόρους είχε η φάρμα "Ulenkrug" που ιδρύθηκε το 1995 στη Γερμανία και μεταξύ άλλων διαθέτει χωράφι επίδειξης παλιών ποικιλιών σιταριού και άλλων δημητριακών.

Η Καμπάνια του ΒUKO ενάντια στη Βιοπειρατεία

Η καμπάνια αυτή (www.biopiraterie.de) ενεργοποιείται από το 2002 οργανώνοντας την αντίθεση ενάντια στις εταιρίες που ιδιοποιούνται τους γενετικούς πόρους όπως οι εταιρίες σπόρων, οι φαρμακευτικές και οι διατροφικές. Υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες τοπικών και παραδοσιακών κοινοτήτων καθώς και αυτές που προέρχονται από ομάδες γεωργών και παραγωγών. Μετά το ευρωπαϊκό σεμινάριο για τους σπόρους στην πόλη Χάλλε (Halle) της Γερμανίας το 2007, δίνει έμφαση στην «απελευθέρωση των γενετικών πόρων»: σπόροι.

Παρατηρητήριο της Εταιρικής Ευρώπης (Corporate Europe Observatory - CEO)

Το παρατηρητήριο (www.corporateeurope.org) ασχολείται με έρευνα και ενημέρωση με στόχο να αποκαλύπτει την προνομιακή πρόσβαση που έχουν οι μεγάλες εταιρίες και οι αντίστοιχες ομάδες πίεσης (λόμπυ) στην πολιτική της ΕΕ. Το Παρατηρητήριο ερευνά τις διασυνδέσεις μεταξύ οικονομίας και πολιτικής στις Βρυξέλλες σε διαφορετικούς τομείς (γεωργικός, οικονομικός, διεθνής, πολιτικές για την ενέργεια και το νερό).

8. ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΕΡ:

IFOAM

Η Διεθνής Ομοσπονδία των Κινημάτων Βιολογικής Γεωργίας (www.ifoam.org) έχει επίσης έδρα τις Βρυξέλλες. Στοχεύει στην υποστήριξη των οικολογικών κινημάτων γεωργίας και στη δικτύωση τους ώστε να καθιερωθεί σε παγκόσμιο επίπεδο η βιολογική γεωργία.

Kokopelli

Η οργάνωση αυτή (www.kokopelli.asso.fr), είναι μια πρωτοβουλία διατήρησης σπόρων στη Γαλλία η οποία το 2008 καταδικάστηκε για «αθέμιτο ανταγωνισμό». Η γαλλική εταιρία σπόρων GrainesBaumaux είχε μηνύσει το Kokopelli επειδή πουλά σπόρους λαχανικών που ανήκουν σε ποικιλίες μη εγγεγραμμένες στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών. Μετά από αίτημα του Kokopelli, το γαλλικό δικαστήριο παρέπεμψε την υπόθεση στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ώστε να διευκρινισθεί εάν η ευρωπαϊκή νομοθεσία για τους σπόρους παραβιάζει βασικές ευρωπαϊκές αρχές. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στο κεφάλαιο 4.

Seedy Sunday

Η πρωτοβουλία Seedy Sunday (www.seedysunday.org) οργανώνει από δεκαετίας, ανταλλαγές σπόρων στο Μπράιτον της Αγγλίας. Οι εκδηλώσεις αυτές προσελκύνουν πλέον χιλιάδες επισκέπτες. Επίσης η οργάνωση υποστηρίζει τη βιολογική ποικιλότητα και τοποθετείται ενάντια στον αυξανόμενο έλεγχο που αποκτούν οι μεγάλες εταιρίες στη διαθεσιμότητα των σπόρων.

Διεθνείς Κήποι

Οι Διεθνείς Κήποι (www.internationale-gaerten.de) στο Γκαίτιγκεν της Γερμανίας είναι χώροι συνεργασίας μεταξύ οικογενειών προσφύγων, μεταναστών και Γερμανών όπου δίνεται στην πράξη ένα θετικό παράδειγμα διεθνούς αλληλοκατανόησης και ολοκλήρωσης μέσω της διαπολιτισμικής συνεργασίας. Ιδρύθηκε το 2003 και από τότε αντιτίθεται στον αποκλεισμό δημιουργώντας εναλλακτικές ευκαιρίες για την κοινωνική ενσωμάτωση των οικογενειών των προσφύγων και μεταναστών.

8. ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΕΡ:

Διαπολιτισμικό Ίδρυμα (fondation interculture)

Το ίδρυμα Stiftung Interkultur (www.stiftung-interkultur.de) ιδρύθηκε το 2003 για να συνεισφέρει σε μια νέα κατανόηση της κοινωνικής ολοκλήρωσης. Το ίδρυμα υποστηρίζει τη δημιουργία και ανάπτυξη διεθνών κήπων, μεταφέρει γνώσεις από άλλα εγχειρήματα, ερευνά και αξιολογεί τις πρακτικές των προγραμμάτων αυτών, συντονίζει το ερευνητικό έργο, εμπλουτίζει το διάλογο για τη μετανάστευση και τα διαπολιτισμικά θέματα και αναδεικνύει τις δυνατότητες αυτοοργάνωσης και των πρωτοβουλιών για ιδιοκατασκευές.

Çiftçi-Sen

Πρόκειται για μια ομοσπονδία αγροτικών ενώσεων στην Τουρκία που είναι μέλος του παγκόσμιου δικτύου αγροτών Via Campesina. Οι αγροτικές ενώσεις είναι οργανωμένες με βάση το προϊόν που καλλιεργούν: σάιι, φουντούκια, ελιές, σταφύλια, καπνός, δημητριακά και ηλιανθο. Επίσης περιλαμβάνονται ενώσεις κτηνοτρόφων.

Πράσινο Ίδρυμα, Ινδία

Η οργάνωση Green Foundation (www.greenconserve.com) εργάζεται για σωστά διατηρημένα ποικίλα οικοσυστήματα που υποστηρίζουν τον αγροτικό βιοπορισμό της παρούσας γενιάς χωρίς να διαβρώνουν τους φυσικούς πόρους που υποστηρίζουν το μέλλον. Συνεργάζεται με μικρούς περιθωριακούς αγρότες στις ξηρές περιοχές της νότιας Ινδίας με στόχο την προώθηση της βιώσιμης γεωργίας.

Shalini Bhutani, Ινδία

Είναι δικηγόρος που εργάστηκε πολλά χρόνια για την οργάνωση Grain (www.grain.org), έως το 2011, συνεχίζει να συνεργάζεται με το Δίκτυο Δράσης για τα Φυτοφάρμακα Pesticides Action Network (www.pan-ap.net) ειδικά για την παρακολούθηση των ερευνητικών κέντρων CGIAR and IRRI στην Ασία. Επίσης συνεργάζεται με κοινότητες και με αρκετές οργανώσεις μικρής κλίμακας αγροτών. Επικεντρώνεται μεταξύ άλλων, στις διεθνείς αγροτικές και εμπορικές συμφωνίες και στις επιπτώσεις τους στους αγρότες και τη βιοποικιλότητα στην Ινδία.

Ευχαριστούμε!

Επιθυμούμε να ευχαριστήσουμε όλες τις τοπικές ομάδες που υποστήριξαν τις Ημέρες Δράσης για τους Σπόρους με αποκεντρωμένες δράσεις σε αρκετές χώρες.

Επίσης να ευχαριστήσουμε όλα τα αφοσιωμένα άτομα σε αρκετές χώρες καθώς και τις ακόλουθες οργανώσεις που βοήθησαν στην πραγματοποίηση των Ημερών Δράσης.

Για τις Δράσεις που έγιναν τοπικά στις Βρυξέλλες:

- Le Debut des Haricots
- CEO (Corporate Europe Observatory)
- Le collectif du 123
- Rencontre des Continents
- Agenda 21
- FUGEA

Στην Ευρώπη:

- L'association Kokopelli
- Ένωση των ορεινών αγροτών της Αυστρίας(OBV),
- Via Campesina Αυστρίας
- Η καμπάνια ΒΥΚΟ ενάντια στη βιοπειρατεία
- European Civic Forum
- Η ευρωπαϊκή Κοινότητα Longo Mai

Θέατρο Δρόμου στο τέλος της πορείας στις Βρυξέλλες στις 18/4/2011

10. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΣΠΟΡΟΥΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Η Θεσμική υποστήριξη στις τοπικές ποικιλίες μειώνεται, ενώ τα δίκτυα βάσης ανθίζουν.

Η Ελλάδα αντιμετωπίζει σήμερα ένα σοβαρό οικονομικό και κοινωνικό σοκ που μονοπωλεί την πλειοψηφία των ειδήσεων που προέρχονται από τη χώρα. Ωστόσο μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν πολλές

πληροφορίες σχετικά με την επίδραση στο πραγματικό πλούτο της χώρας και σε μια άλλη εθνική τράπεζα ίσης σπουδαιότητας: αυτή των γενετικών της πόρων και τις δυνατότητες στον τομέα της γεωργίας που αυτή μπορεί να παράσχει. Τα προγράμματα διατήρησης των τοπικών ποικιλιών έχουν υποστεί σημαντική μείωση της επίσημης κρατικής στήριξης, ως επίπτωση των περικοπών του προϋπολογισμού για τα δημόσια ιδρύματα. Παρόλα αυτά, η στήριξη από τοπικές πρωτοβουλίες, οργανισμούς και ιδιώτες που ενδιαφέρονται για την διατήρηση των γεωργικών γνώσεων και των σπόρων είναι σε άνοδο, ως μια αντίδραση στην περαιτέρω απώλεια της βιοποικιλότητας.

Πλούσια χώρα ..

Τα γεγονότα και οι αριθμοί μάλλον γνωστά. Χρέος, ΔΝΤ, μνημόνιο, μέτρα λιτότητας, περικοπές μισθών, φτώχεια, κατάθλιψη και μετανάστευση έχουν γίνει

κοινές λέξεις που περιγράφουν το τι έχει αντιμετωπίσει η Ελλάδα αυτά τα τελευταία χρόνια. Παρόλα αυτά, η χώρα θα μπορούσε να περιγραφεί ως πλούσια όσον αφορά τους φυτογενετικούς της πόρους καθώς θεωρείται ότι είναι η δεύτερη Ευρωπαϊκή χώρα με την πλουσιότερη βιοποικιλότητα, μετά την

Ισπανία. Ένας τεράστιος αριθμός ενδημικών ειδών προέρχεται από τα εδάφη της, όπως άγρια και καλλιεργούμενα σιτηρά ή ορισμένες φαρμακευτικές φυτικές ποικιλίες, τα οποία λιγότερο από το μισό αιώνα πριν, αποτελούσαν μεγάλο μέρος του αγροτικού κόσμου στην Ελλάδα.

Η στήριξη της πολιτείας για τους φυτογενετικούς

διατήρησης των πόρων ξεκίνησε από τις αρχές του 20ου αιώνα, αλλά το μεγαλύτερο μέρος του δημόσιου σχεδίου διατήρησης ξεκίνησε με το σχηματισμό της Τράπεζας Γενετικού Υλικού (ΤΓΥ), πριν από μερικές δεκαετίες, ως μέρος του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ), υπό την αιγίδα του FAO. Πέρα από αυτό, άλλα περιφερειακά ιδρύματα, πανεπιστήμια και οργανισμοί εμπλέκονται στο θέμα της διατήρησης φυτογενετικού υλικού.

Η συλλογή της ΤΓΥ εκτιμάται ότι υπερβαίνει τις 14.500 ποικιλίες, ένας αριθμός ο οποίος εξακολουθεί να

10. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΣΠΟΡΟΥΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

αποτελεί μόνο ένα μικρό μέρος των εθνικών γενετικών πόρων και θεωρείται μάλλον χαμηλής, σε σύγκριση με το γενετικό υλικό που υπήρχε πριν μερικές δεκαετίες. Πράγματι, οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι μόνο στο 1% της ελληνικής αγροτικής γης καλλιεργείται με τοπικές ποικιλίες σιταριού, σε σύγκριση με την έκταση που καλλιεργούνταν πριν 50 χρόνια, ενώ παρόμοια τάση υπάρχει και για τις τοπικές ποικιλίες λαχανικών. Παρόλα αυτά, η συλλογή έχει θεωρηθεί ως εξαιρετική όσον αφορά ορισμένα είδη άγριου δημητριακών, οσπρίων, με πολλά από αυτά να χαρακτηρίζονται από ανθεκτικότητα στη ξηρασία και τις φυτικές ασθένειες.

Τα τελευταία χρόνια που προηγήθηκαν της οικονομικής κρίσης, η Τράπεζα Γενετικού Υλικού αντιμετώπισε πολλά προβλήματα και θεωρείται ότι δεν διαθέτει επαρκείς πόρους για τη βιωσιμότητά της. Το ΕΘΙΑΓΕ, σήμερα ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, το οποίο στεγάζει την Τράπεζα έχει περάσει από μια φάση αναδιοργάνωσης με σημαντικές μειώσεις του προϋπολογισμού του, έτσι ώστε η ΤΓΥ να μην έχει επαρκή χρηματοδότηση, και, τελικά, να απειλείται με κλείσιμο. Οι συνέπειες των παραπάνω ήταν μια απογοητευτική απώλεια συλλογών από σπόρους, καθώς και επιστημονικής γνώσης. Εκτιμάται ότι λόγω της έλλειψης χρηματοδότησης και επιστημονικού προσωπικού, τουλάχιστον 5.000 από τους 14.500 ποικιλίες στην ΤΓΥ έχουν καταστραφεί. Παρόμοια προβλήματα αντιμετωπίζουν όλα τα άλλα ιδρύματα που υποστηρίζουν τη διατήρηση των φυτικών γενετικών υλικών, διάσπαρτα σε όλη τη χώρα.

Ως αποτέλεσμα, η αυξανόμενη ανάγκη για καλύτερη πρόσβαση των γεωργών και κοινού στο φυτικό γενετικό υλικό των τελευταίων ετών δεν είναι καθόλου εγγυημένη. Η χρησιμοποίηση των γενετικών υλικών που συλλέγονται από την ΤΓΥ και άλλα ιδρύματα έχει περιοριστεί, ενώ η πρόσβαση για ερασιτέχνες κηπουρούς και αγρότες έχει γίνει ακόμα πιο δύσκολη, λόγω του περιορισμένου γενετικού υλικού που πολλαπλασιάζεται ή τον μικρό αριθμό των επιστημόνων που απασχολούνται.

Οι ρίζες αυτών των προβλημάτων έχει εντοπιστεί στις ακατάλληλες γεωργικές πολιτικές που ακολουθήθηκαν, οι οποίες δεν υποστήριζαν τη πρόωθηση βιώσιμων στρατηγικών διατήρησης του φυτογενετικού υλικού. Από την άλλη και όπως δηλώνουν οι άμεσα εμπλεκόμενοι, μια μερική λύση του προβλήματος θα είχε να κάνει με τη λήψη εμπορικού οφέλους από τις τοπικές ποικιλίες, με πωλήσεις μικρής κλίμακας για το κοινό, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη διατήρηση και την πρόσβαση των αγροτών, ενώ θα γίνονταν ταυτόχρονα και πηγή εισοδήματος για τα ιδρύματα διατήρησης φυτογενετικού υλικού.

Προστάσια των σπόρων “από τα κάτω” (περιορισμοί “από τα πάνω”)

Όπως και σε πολλές άλλες χώρες που έχουν μεταλλάξει την οικονομία τους από αγροτική σε αστική μορφή, μεγάλο μέρος των φυτικών γενετικών πόρων στην Ελλάδα έχουν επιβιώσει στην ύπαιθρο κυρίως χάρη σε αγρότες και κηπουρούς μεγαλύτερης ηλικίας, από την ορεινή ενδοχώρα και τα νησιά.

10. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΣΠΟΡΟΥΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Τέτοιοι καλλιεργητές χρησιμοποιούσαν συνεχώς μη ανταγωνιστικές τοπικές ποικιλίες, ως μέρος της τοπικής γεωργικής παράδοσης και της κουλτούρας της ανταλλαγής σπόρων, θεωρώντας ότι πρόκειται για ένα ουσιαστικό μέρος των γεωργικών πρακτικών που ακολουθούνται.

Ως εκ τούτου φαντάζει αντιφατικό το γεγονός ότι η ανταλλαγή και το εμπόριο ιδιοπαραγόμενων σπόρων που διατηρούνται από τους αγρότες, θεωρητικά δεν αναγνωρίζεται στην Ελλάδα. Ακόμα κι αν υπάρχει μια σχετική ανοχή εκ μέρους του κρατικού ελέγχου -μιας και η διατήρηση και ανταλλαγή σπόρων είναι σήμερα ένα μάλλον μικρό μέρος της γεωργίας- η εθνική νομοθεσία, καθώς και κανονισμοί της ΕΕ που έχουν ενσωματωθεί σε αυτή, έχει ενδυναμώσει πολιτικές που ουσιαστικά εμποδίζουν τους αγρότες να χρησιμοποιούν μέρος της σοδειάς τους ως σπόρο για τον επόμενο χρόνο και απαιτεί από αυτούς να χρησιμοποιούν συγκεκριμένες πιστοποιημένες ποικιλίες. Τέτοια παραδείγματα υπήρξαν με τις πρόσφατες οδηγίες της ΕΕ σχετικά με την διατήρηση ποικιλιών, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην Ελληνική νομοθεσία, καθώς και μια αναμενόμενη Ευρωπαϊκή νομοθεσία η οποία αποσκοπεί να ρυθμίσει τις εμπορίες των τοπικών ποικιλιών, και χαρακτηρίζεται, τουλάχιστον, ως αντιφατική, ή ακόμα χειρότερα, ότι επιβάλλει συμφέροντα των εταιρειών της βιομηχανίας σπόρων.

Ευτυχώς, παρέδωκε τις επίσημες νομοθεσίες και τις εμπορικές τάσεις, μια αυξημένη ευαισθητοποίηση για την διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς έδωσε κίνητρα σε άτομα, ενώσεις παραγωγών ή κοινωνικές και πολιτικές ομάδες να σχηματίσουν δίκτυα που εργάζονται για τη διατήρηση σπόρων, με δική τους πρωτοβουλία και σε τοπικό / εθνικό επίπεδο. Σήμερα, παρά τις σοβαρές συνέπειες της οικονομικής κρίσης στην καθημερινή ζωή (από μια άλλη σκοπιά: για τον ίδιο ακριβώς λόγο), το ημερολόγιο είναι γεμάτο από αυτοοργανωμένες εκδηλώσεις που σχετίζονται με την ανταλλαγή και τη διατήρηση τοπικών ποικιλιών, την διατροφική αυτάρκεια, τον νέο-αγροτικό κολεκτιβισμό ή τον σχηματισμό Οικο-κοινοτήτων.

Τα παραδείγματα, μόνο από τα δύο τελευταία χρόνια είναι πολλά: παλιότερα και νεοσύστατα τοπικά δίκτυα ανταλλαγής σπόρων σε περιοχές όπως η Κρήτη ή Πιερία ή την Θράκη, μια κατάληψη ενός βοτανικού κήπου στην Αθήνα όπου πραγματοποιείται δωρεάν διανομή τοπικών ποικιλιών, ένα εναλλακτικό σχολείο οικολογικής γεωργίας στην περιοχή του Μαραθώνα, μια σπορά φυσικής καλλιέργειας στο νησί της Πάρου, μια συλλογικότητα αστικής καλλιέργειας από φοιτητές στην Κρήτη που διεκδικεί περιστασιακούς αγρούς, ένα θερινό σχολείο σπόρων, αυτά είναι μερικά μόνο από τα παραδείγματα ενός ακμάζοντος κινήματος

10. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΣΠΟΡΟΥΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

προφανώς, καλώς εξαπλωμένου και με πρόθεση να ριζώσει.

Πηγαίνουν πίσω, οι πρώτες σοβαρές προσπάθειες για την διατήρηση των τοπικών ποικιλιών καθιερώθηκε από οργανώσεις όπως η εναλλακτική κοινότητα Πελίτι που διατηρεί σήμερα το μεγαλύτερο τοπικό δίκτυο ανταλλαγής σπόρων στην Ελλάδα, ακολουθούμενες από άλλα τοπικά δίκτυα και κοινοτικές τράπεζες σπόρων. Το Πελίτι διοργανώνει ένα δημοφιλές φεστιβάλ ανταλλαγής σπόρων που πραγματοποιείται κάθε χρόνο, συγκεντρώνοντας χιλιάδες Διατηρητές Σπόρων και κηπουρούς, συχνά με τη συμμετοχή ακτιβιστών από το εξωτερικό. Στη συνέχεια, υπάρχει το Δίκτυο Αιγίλοπας, εστιάζοντας κυρίως στις ποικιλίες σιταριού και με μια πιο επιστημονική προσέγγιση για τη διατήρηση της αγροβιοποικιλότητας, το Αρχιπέλαγος, μια περιβαλλοντική ΜΚΟ, με εκτεταμένη δράση από σπόρων από ποικιλίες των νησιών του Αιγαίου, καθώς και το ίδρυμα ΜΑΙΧ στην Κρήτη το οποίο διατηρεί μια καλά οργανωμένη τράπεζα σπόρων.

Πριν από μερικά χρόνια επίσης, επιτεύχθηκε μια επίσημη εκπροσώπηση των παραπάνω ομάδων στο πλαίσιο της Συμβουλευτικής Ομάδας για τους Φυτογενετικούς Πόρους, το οποίο συντονίζεται από το Υπουργείο Γεωργίας. Σκοπός μιας τέτοιας κίνησης ήταν να μειωθεί η επιρροή της βιομηχανίας σπόρων στην κέντρα λήψης αποφάσεων, με προτάσεις οι οποίες θα εγγυώνται τα δικαιώματα των αγροτών ιδιαίτερα σε ότι έχει να κάνει με τη διατήρηση

σπόρων, καθώς και την δωρεάν χρήση της γεωργικής βιοποικιλότητας. Παρόμοιες περαιτέρω προσπάθειες επικεντρώνεται προς το παρόν στο να ενωθούν αυτές οι φωνές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σε πραγματικό χρόνο

Οπότε, όλα αυτά τα παραπάνω αναφέρονται σε μια αναβίωση της υπαίθρου και σε μια στροφή της ελληνικής γεωργίας προς την κατεύθυνση της χρήσης τοπικών πόρων, τη διατροφική αυτόρκεια και την μικρής κλίμακας ανάπτυξη. Μάλλον όχι, ή ίσως είναι πολύ νωρίς για να πούμε κάτι τέτοιο. Ωστόσο, σε σύγκριση με παλαιότερες εποχές, τα κινήματα που εστιάζονται και διαδίδουν τα παραπάνω ζητήματα, έχουν κερδίσει πολύ έδαφος όσον αφορά την θεωρία και την αγροτική πρακτική. Η οικονομική αναταραχή έχουν αποδειχθεί καταστροφική για το δημόσιο τομέα, παρασύροντας μαζί του και την κρατική στήριξη για την διατήρηση γενετικού υλικού. Αποτέλεσε ωστόσο και μια κατάλληλη τροφή για σκέψη, ιδιαίτερα για τους νεότερους, ώστε να επανεξετάσουν τις αξίες και νοστροπίες οι οποίες προηγουμένως αποθεώνονταν. Δεν είναι λίγοι αυτοί που τώρα αναζητούν τη διατήρηση όλων εκείνων των στοιχείων που μπορούν δυναμικά να αποτελέσουν τη βάση για ένα αξιοπρεπή και βιώσιμο τρόπο ζωής, πιο κοντά στην φυσικές διεργασίες και την αυτόρκεια. Και η διατήρηση των σπόρων δείχνει να χαίρει υψηλής εκτίμησης ως κομμάτι αυτών των στοιχείων.

Βασίλης Γκισάκης

11. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ΣΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 2012

Μετά την επιτυχημένη διεθνή ανταλλαγή σπόρων που οργανώθηκε στις Βρυξέλλες την άνοιξη του 2011 από την Πανευρωπαϊκή Εκστρατεία για την Αυτοδυναμία σε Σπόρους, το Πελιτί διοργάνωσε για πρώτη φορά τις Διεθνείς Ημέρες Σπόρων στην Ελλάδα στις 21,22,23 Απριλίου 2012.

Η εκδήλωση ήταν τριήμερη, με την πρώτη ημέρα να είναι η καθιερωμένη Πανελλαδική Γιορτή Ανταλλαγής Ντόπιων Ποικιλιών, που διοργανώθηκε για 12η φορά. Η γιορτή είχε μεγάλη επιτυχία κατά τη διάρκεια της οποίας καλλιεργητές από όλη την Ελλάδα μοίρασαν τους σπόρους που είχαν συλλέξει. Περισσότερα από 20.000 σακουλάκια με σπόρους και 7.000 φυντάνια μοιράστηκαν στους περίπου 7.000 επισκέπτες. Η ροή του κόσμου ήταν συνεχής καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας παρά τη βροχή που έριχνε κατά διαστήματα. Το πρόγραμμα τηρήθηκε

όπως είχε σχεδιαστεί περιλαμβάνοντας ομιλίες, εργαστήρια, διανομή φαγητού, χαριστικό παζάρι και η γιορτή έληξε με μουσική και χορό και μια δυνατή μπόρα που σήμανε και τη λήξη της πρώτης ημέρας.

Η αρχή της δεύτερης ημέρας έγινε με το φύτεμα

Διεθνείς Ημέρες Σπόρων 2012, στη γη του Πελιτί. Φωτογρ. Άρης Παύλος

ενός δένδρου σε ανάμνηση της συνάντησης. Τη δεύτερη και τρίτη ημέρα οργανώθηκε η διεθνής συνάντηση όπου συμμετείχαν ακτιβιστές σπόρων και αγρότες από 13 χώρες (Αυστρία, Ιταλία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Ρουμανία, Γαλλία, Γερμανία, Μαρόκο, Πορτογαλία, Τυνησία,

11. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ΣΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 2012

Τουρκία, Ελβετία και Ελλάδα). Στην αρχή της συνάντησης, οι τοπικές ομάδες του Πελίτι παρουσιάστηκαν και περιέγραψαν τις δράσεις

κατεύθυνση. Απαραίτητο κρίθηκε να φτιαχτεί ένα δίκτυο δράσης και αλληλεγγύης που όπως δείχνουν τα τελευταία γεγονότα (γαλλικός νόμος που υποχρεώνει τους γεωργούς να πληρώνουν φόρο για τους σπόρους που κρατάνε, μίσηση σε γεωργούς της Λετονίας που μοίραζαν δωρεάν σπόρο καλαμποκιού, κ.α.). Την ίδια ημέρα έγινε η αρχή μιας συζήτησης για την οργάνωση δράσεων σε όλη την Ευρώπη με αφορμή τη παγκόσμια ημέρα διατροφής στις 16 Οκτωβρίου 2012.

Διεθνείς Ημέρες Σπόρων 2012, στη γη του Πελίτι. Φωτογρ. Άρης Παύλος

τους. Στη συνέχεια, όλοι οι συμμετέχοντες είχαν την δυνατότητα να μιλήσουν για τις ομάδες που εκπροσωπούσαν, ποιοι είναι και σε τι δράσεις έχουν συμμετάσχει.

Την τελευταία ημέρα, ανταλλάχθηκαν ιδέες για την προστασία των τοπικών ποικιλιών στην Ευρώπη, τι μπορεί να γίνει στο μέλλον, και πως μπορεί όλος αυτός ο κόσμος που ασχολείται με το θέμα των σπόρων να κινηθεί προς την ίδια

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης ακούστηκαν πολλές ενδιαφέρουσες απόψεις και προτάσεις. Μια από αυτές ήταν του Todor Slavon από τη Βουλγαρία, ο οποίος ανέφερε ότι οι πολυεθνικές προσπαθούν να αγοράσουν τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις στη χώρα του και πρότεινε να εμποδιστεί κάτι αντίστοιχο στην Ελλάδα γιατί οι σπόροι και η γη είναι αυτά που θα μας βγάλουν από τη κρίση.

11. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ΣΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 2012

Οι εντυπώσεις από τους συμμετέχοντες ήταν πολύ θετικές. Ενδεικτικά κάποιои ανάφεραν ότι ξεκίνησαν να έρθουν στη συνάντηση με σκοπό να προσφέρουν την τεχνογνωσία τους και να βοηθήσουν με την εμπειρία τους, τελικά όμως, αυτά που πήραν από την διοργάνωση ήταν πιο πολλά και πιο σημαντικά.

Αν και πολλοί ήταν εκείνοι που μας εκμυστηρεύτηκαν ότι όταν δέχθηκαν τη πρόσκληση του Πελίτι για τη συμμετοχή τους στις Διεθνείς ημέρες σπόρων ήταν αρκετά επιφυλακτικοί και διστακτικοί στο να την αποδεχθούν, εξαιτίας της παραπληροφόρησης από τα Μ.Μ.Ε για την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα. Τελικά μας είπαν ότι η πραγματικότητα που βρήκαν ήταν πολύ διαφορετική και ένιωσαν πολύ χαρούμενοι που συμμετείχαν και γνώρισαν αυτή τη μεγάλη γιορτή των σπόρων.

Ο Nick Bell από την Κοινότητα Longo Mai χαρακτήρισε την ετήσια Πανελλαδική Γιορτή ίσως τη μεγαλύτερη γιορτή ανταλλαγής σπόρων στην Ευρώπη.

Η συνάντηση είχε ως αποτέλεσμα να γίνει μια πρώτη επαφή και να ξεκινήσει ένας διάλογος με σκοπό την καλύτερη ενημέρωση όλων για τις θετικές και αρνητικές εξελίξεις στο θέμα των σπόρων.

Διεθνείς Ημέρες Σπόρων 2012, στη γη του Πελίτι. Φωτογρ. Άρης Παύλος

Μόνο με τη συσπείρωση όλων και την αλληλεγγύη θα μπορέσουμε να δημιουργήσουμε ένα καλύτερο μέλλον. Η 13η Πανελλαδική γιορτή ανταλλαγής ντόπιων ποικιλιών θα πραγματοποιηθεί στις 11 Μαΐου 2013 στη γη του Πελίτι στο Μεσοχώρι Παρανεστίου.

*Παναγιώτης Σαΐνατουόδης
Αντώνης Μπρέσκας*

12. Το Τέλος της Διαφύλαξης Σπόρων από τους Αγρότες;

Το BiotechWatch.gr είναι μια ιστοσελίδα που δημιουργήθηκε το 2009 και αποτελεί μια προσπάθεια αντίβαρης πληροφόρησης και κριτικής για θέματα Βιοτεχνολογίας και Γενετικής Μηχανικής, όπως αυτές εφαρμόζονται στην Γεωργία, τα Τρόφιμα, τη Φαρμακευτική και τις τεχνολογικές λύσεις για την Κλιματική Κρίση.

Στην βιομηχανική χρήση των παραπάνω τεχνολογιών αναγνωρίζεται ήδη μια εξελιγμένη και καλά προπαγανδισμένη προσπάθεια εμπορευματοποίησης και ολοκληρωτικού ελέγχου των ίδιων των διαδικασιών της ζωής προς χάριν μεγιστοποίησης του κέρδους και πολιτικής κυριαρχίας.

Σκοπός του BiotechWatch.gr είναι να λειτουργήσει κι ως ένα είδος Παρατηρητηρίου Βιοτεχνολογίας για το Ελλαδικό χώρο εντοπίζοντας και αναδεικνύοντας την δράση και τον προπαγανδιστικό λόγο των Βιοτεχνολογικών Μηχανισμών σε Εταιρικό, Ακαδημαϊκό και Πολιτικό επίπεδο.

Τον Απρίλη του 2011 το BiotechWatch.gr σε συνεργασία με την συλλογικότητα Σπόρος (sposos.org) κυκλοφόρησε την σε ορισμένο αριθμό αντιτύπων την μπροσούρα “Το τέλος της Διαφύλαξης Σπόρων από τους Αγρότες; Σχετικά

με το ζήτημα των τοπικών ποικιλιών των πατεντών στους σπόρους & τη νομοθεσία”. Αποτελείται από τρία κείμενα: μια αναφορά του οργανισμού Grain, η οποία επισημειώνει τα δεδομένα και επιδιώξεις των εταιρειών για το θέμα της πνευματικής ιδιοκτησίας στους σπόρους σε διεθνές επίπεδο, ένα άρθρο του BiotechWatch.gr σχετικά με επικείμενη νομοθεσία της Ε.Ε. για τις τοπικές ποικιλίες και ένα κείμενο με συμπυκνωμένη πληροφορία σχετικά με την προστασία των φυτογενετικών πόρων στον Ελλαδικό χώρο.

Η έκδοση αποτελούσε έτσι μια εισαγωγή στο επιμέρους ζήτημα της σε εξέλιξη μετατροπής των σπόρων από ένα δημόσιο, μη-εμπορικό αγαθό σε προϊόν που διέπεται από αυστηρή νομοθεσία και ιδιοκτησιακούς περιορισμούς. Κατά αυτό τον τρόπο, επιθυμούσε να ρίξει φως στα ουσιαστικά πλεονεκτήματα των τοπικών ποικιλιών και παράλληλα στο εκτεταμένο νομοθετικό πλαίσιο που αποδεικνύεται ότι έχει κενά, θέλει αποσαφήνιση και λειτουργεί εις βάρος της διατήρησης των τοπικών σπόρων και των δικαιωμάτων των αγροτών. Στόχος της έκδοσης εν τέλει, ήταν να βοηθήσει στην κατανόηση και εξοικείωση με το γενικότερα θέμα και να δώσει το ερέθισμα για μια εκτενέστερη ενασχόληση.

Κατεβάστε τη μπροσούρα εδώ: <http://biotechwatch.gr/EndFarmSavedSeedsGR>

Παράδοση υπογραφών για την καμπάνια «Σπέρνοντας το μέλλον» Συγκομιζοντας Βιοποικιλότητα» σε τρία μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Η Isabelle Durant, αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο Marc Tarabella και ο Κρίτων Αρσένης, ευρωβουλευτές, μεταφέρουν τις υπογραφές στο Κοινοβούλιο

Εκστρατεία για την Αυτονομία σε Σπόρους - www.saatgutkampagne.org / www.seed-sovereignty.org
Πορεία και παράδοση υπογραφών στις 18/04/11 στις Βρυξέλλες